ATD VIERDE WERELD
mensenrechtenbeweging met de allerarmsten
SEPTEMBER 2025 NR: 190

EEN EINDE MAKEN AAN SOCIALE EN INSTITUTIONELE MISHANDELING ZORGEN VOOR RESPECT EN EFFECTIEVE ONDERSTEUNING VAN GEZINNEN

17 Oktober, *de Internationale Dag van verzet tegen extreme Armoede, is een dag voor begrip en saamhorigheid. Een dag om degenen die het verst achterop zijn geraakt voorop te stellen en een dag om ons opnieuw te committeren aan het beëindigen van armoede in al haar vormen, overal ter wereld. Het bevordert de dialoog en het begrip tussen mensen die in armoede leven en hun gemeenschappen en de samenleving in het algemeen. 17 Oktober staat in het teken van hoop. Mensen die in armoede leven staan centraal bij elke herdenking op 17 oktober en zijn de drijvende kracht achter de keuze van het mondiale thema.*

De herdenking van 2025 zal zich richten op het waarborgen van respect en effectieve ondersteuning voor gezinnen. We moeten beter begrijpen waarom armoede blijft bestaan en waarom kinderen, ondanks alle inspanningen van hun ouders, nog steeds dezelfde ontberingen ondervinden. We moeten de realiteit van armoede, zoals die door de getroffen mensen wordt ervaren beter begrijpen, zodat passende ondersteuning kan worden geboden. Door ons te richten op gezinnen blijven we de verborgen dimensies van armoede benadrukken. Met name de sociale en institutionele mishandeling die zij in hun dagelijks leven ondergaan, waaronder situaties van gezinsbreuk als gevolg van armoede, en de dringende noodzaak om daar een einde aan te maken.

"Kinderen uit arme wijken worden afgewezen, gestigmatiseerd en gemarginaliseerd in plaats van meer steun te krijgen." (Mauritius)

Dagelijkse ervaringen van onrechtvaardigheid en ontmenselijking ondermijnen het zelfrespect, vernietigen het persoonlijke initiatief en ontnemen mensen hun waardigheid en de kans om aan de armoede te ontsnappen. Armoede is geen verwaarlozing. Het zijn de samenleving en autoriteiten die ouders veroordelen, die voor moeilijke keuzes staan. Een moeder kan genoodzaakt zijn haar kinderen zonder toezicht achter te laten, terwijl ze lange dagen werkt om haar gezin te kunnen voeden. In andere contexten kan extreme armoede ouders dwingen hun kinderen aan weeshuizen toe te vertrouwen of in de huishoudelijke dienst te laten werken. Honger en ontbering kunnen kinderen de straat op drijven, waardoor ze een gemakkelijk doelwit worden voor bendes, misbruik of andere vormen van uitbuiting.

"Armoede is het collectieve falen van beleid en praktijken die discriminatie en economische achterstand van de meest achtergestelde mensen in stand houden." (Jean V., Frankrijk)

Het benadrukken van sociale en institutionele mishandeling gaat niet om het toewijzen van schuld, maar om het oproepen tot een beter begrip van armoede en op bewijs gebaseerde ondersteunende maatregelen.
Veel hardwerkende en goedbedoelende professionals zien zich genoodzaakt zich te conformeren aan regelgeving die contraproductief is. De interacties van mensen in armoede met instellingen worden vaak gekenmerkt door oordeel, onderwerping, gehoorzaamheid en controle. We zijn het aan de kinderen, de ouders en iedereen verplicht om samen betere oplossingen te vinden.

Gezinnen en gezinsbeleid zijn cruciaal voor het bereiken van veel van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), met name die welke betrekking hebben op armoedebestrijding, gezondheid, onderwijs, gendergelijkheid, sociale inclusie, fatsoenlijk werk/sociale bescherming en SDG 16 over rechtvaardige en vreedzame instellingen.
Dit beleid moet gericht zijn op samenhang. Het moet op verschillende beleidsterreinen en niveaus (lokaal, nationaal, internationaal) op elkaar aansluiten en elkaar aanvullen. Ons beleid en onze acties moeten worden geleid door de realiteit van het leven van mensen en worden geformuleerd met de actieve, geïnformeerde en zinvolle deelname van gezinnen die in armoede leven. Alleen zo kunnen we een respectvolle en ondersteunende omgeving creëren die gezinnen uit de armoede haalt, kinderen mondiger maakt en een rechtvaardigere en eerlijkere samenleving tot stand brengt.

"Ouders zijn de eersten die in opstand komen om te voorkomen dat hun kinderen in armoede leven..." (collectieve bijdrage, Nederland)

Om respect en effectieve ondersteuning te waarborgen, moeten we instellingen vormgeven, die mensen op de eerste plaats zetten. We moeten afstappen van een cultuur van wantrouwen, indringende bewaking en controle en overstappen op een cultuur van vertrouwen, respect en samenwerking. We moeten de inspanningen erkennen die ouders die in armoede leven al leveren en hen op passende wijze ondersteunen om een betere toekomst voor zichzelf en hun kinderen te creëren. De kinderbescherming-sinstellingen willen we omvormen tot een onder-steuningssysteem voor het hele gezin, waardoor ouders beter in staat zijn om voor hun eigen kinderen te zorgen en zichzelf uit de aanhoudende armoede te bevrijden.

Uit conceptnota van het
Internationaal Comité 17 oktober
12 rue Pasteur F-95480 Pierrelaye, Frankrijk
international.committee@oct17.org

In Nederland worden door ons op vier plaatsen tijdens of rond 17 oktober aandacht gevraagd voor deze Werelddag met de volgende acties:

Wijhe: op **zaterdag 18 oktober om 14.00 uur in de Joseph Wresinski zaal op 't Zwervel, Raalterweg 19.** Viering in samenwerking met de taakgroep, vrijwilligers van de parochie H. Lebuinus en Wresinskikoor. Na de viering is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten en in gesprek te gaan, bij een kopje koffie/thee met wat lekkers.
Info: willybraad@gmail.com

Nijmegen: op **zondag 19 oktober, 11.30 uur.**
Samenkomst met getuigenis en zang bij de steen met citaat van Joseph Wresinski bij de WereldVredesVlam op het kerkplein voor de Titus Brandsma gedachteniskerk, **Keizer Karelplein 19**. (Na de viering van 10.30 uur in de kerk). Daarna samenzijn met koffie en thee in de naastgelegen Tituszaal van het Titus Brandsma Memorial **(Stijn Buysstraat 11).**
Graag aanmelden bij:
m.e.rijpkema@gmail.com

Brunssum: 17 oktober, Pelgrimskerk, Horizonstraat 73.
Aanvang maaltijd; **17.30 uur,** welkom
Aanvang theaterstuk; **20.00 uur.**
De lokale groep Heerlen/Zuid Limburg organiseert in samenwerking met de Joseph Wresinski Cultuurstichting en de Pelgrimskerk, een solidariteitsmaaltijd en de voorstelling "Een schreeuw in de ruimte", gemaakt en gespeeld door moeders in armoede. Sterke vrouwen die elke dag strijden om hun gezin overeind, gezond en bijeen te houden. Meestal zwijgen ze over de pijn en de moeite die dit kost. Met de voorstelling doorbreken ze de stilte.
Graag aanmelden voor maaltijd en/of voorstelling:
www.wresinskicultuur.nl/agenda
Info: zuid-limburg@atd-vierdewereld.nl

Heerlen: zaterdag 18 oktober, 18.00 uur en zondag 19 oktober, 10.30 uur. Viering met medewerking van het koor Sound of Peace and Freedom, **Andreasparochie, Palestinastraat 326, Heerlerbaan**
Na de viering op zondag wordt u uitgenodigd om samen in dialoog te gaan, tijdens een kop koffie/thee met een stukje gebak.
Info: zuid-limburg@atd-vierdewereld.nl

Meer informatie over initiatieven, evenementen en activiteiten ter gelegenheid van 17 oktober over de hele wereld is te vinden op: de websites van UNDESA en het Forum for Overcoming Extreme Poverty.

ATD VIERDE WERELD

Gratis kwartaalblad van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in Nederland
Wij ontvangen graag reacties op het blad en de artikelen.
Bezoek de website voor informatie en bestellingen.

CBF Erkend Goed Doel
Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI

Landelijk Centrum
Postbus 384 – 2350 AJ Leiderdorp
GSM: 06- 11 230 807
denhaag@atd-vierdewereld.nl

Ontmoetingscentrum 't Zwervel
Raalterweg 19 - 8131 SB Wijhe (Ov.)
GSM: 06-11 230 807
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Abonnementswijziging
ledenadministratie@atd-vierdewereld.nl

Nederland: www.atd-vierdewereld.nl
Internationaal: www.atd-fourthworld.org
Over de stichter: www.joseph-wresinski.org/nl

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld
Redactie: Medewerkers ATD Vierde Wereld

DRIE GENERATIES

Charlotte Petitat tijdens haar lezing van "An Account of Three Generations", in Treyvaux in Zwitserland op 5 september 2024.

De setting

Een eenvoudig decor, vier stoelen en een paar sjaals waren voor actrice Charlotte Petitat voldoende om haar publiek mee te nemen in de moeilijke levensomstandigheden van een Zwitsers gezin dat te kampen heeft met sociale en institutionele mishandeling in een Franstalig Zwitsers kanton, van de jaren 60 tot nu.
Ze opende hun ogen voor wat het betekent om 'in extreme armoede te leven'.

Een verslag van drie generaties

Het verhaal begint met een jongen die onder dwang in een pleeggezin wordt geplaatst onder het mom van steun, wat zijn leven onomkeerbaar verandert. Naarmate hij opgroeit, toont het verhaal het leven van zijn kinderen en kleinkinderen. Generatie na generatie kleeft het stigma van armoede aan de personages en worden ze gevangengehouden door institutionele obstakels. Eerst de dochter, dan de kleindochters, worden in een pleeggezin geplaatst. Gevoelens van depressie en hopeloosheid doordringen hun leven, en hun staat van extreme armoede blijft voortduren. Door het hele verhaal heen tonen de familieleden hun verzet – het grote hart van een stiefvader, de vechtlust van de vrouwen en de solidariteit binnen het gezin. Ze steunen elkaar, maar dat is niet genoeg. De geboorte van een derde kleinkind zet het gezin onder financiële druk. De moeder verzet zich, sluit zich aan bij andere gezinnen die in moeilijke omstandigheden leven, vindt steun bij verschillende organisaties en wint het vertrouwen van een aantal instellingen, zodat het kind na de geboorte niet in een pleeggezin wordt geplaatst. In 2013 bood de Zwitserse overheid haar excuses aan voor deze dwangmaatregelen.

Het doorbreken van de vicieuze cirkel van plaatsingen

Het verhaal, geschreven door Joana Jaquemet, ATD Vierde Wereld, is gebaseerd op meer dan drie jaar interviews met het gezin. Het is zowel uniek als typerend voor wat ouders in extreme armoede vandaag de dag ervaren. Het verhaal is geschreven in samenwerking met het Family Advocacy Project, een onderzoeksproject onder leiding van ouders in Zwitserland en zes andere Europese landen om voorstellen te creëren die gericht zijn op het doorbreken van de eindeloze cyclus van plaatsingen van kinderen over generaties heen. Deze ouders hebben cruciale momenten in hun leven aangewezen waarop de toekomst van hun gezin op het spel stond. Vervolgens hebben ze deze geanalyseerd en concrete voorstellen voor verandering geformuleerd, waaronder: een eerlijker hoorzitting waarbij de rechter de ouders als eerste laat spreken, het recht om te worden begeleid door een vertrouwenspersoon in de omgang met de kinderbescherming of haar vertegenwoordigers en het belang van het opzetten van steungroepen met ouders die dezelfde ervaringen delen, zodat ze elkaar door hun moeilijkheden heen kunnen helpen.

Kennis opdoen en ervaringen delen

Deze ouders stemden er ook mee in om deel te nemen aan workshops in het ATD Vierde Wereld Nationale Centrum in Treyvaux. Gedurende deze tijd wilden ze hun vermogen ontwikkelen om hun stem te laten horen, namens een collectief te spreken en hun ervaringen te delen met andere deelnemers. Sommige van deze ouders waren ook aanwezig bij de lezingen van Charlotte Petitat. Op basis van de opgedane kennis konden moeders en vaders duidelijk en relevant spreken tijdens de debatten die volgden en nationale en internationale voorstellen voor verandering delen uit het onderzoek.
Dit omvat het omvormen van kinderbeschermingsdiensten naar diensten voor gezinsondersteuning, waardoor ouders zich gesteund, in plaats van begeleid zouden voelen.

Véronique Martrou,
bondgenoot van ATD Vierde Wereld,
Zwitserland

Wil je meer weten over het Family Advocacy Project kijk dan op: https://www.atd-fourthworld.org/family-advocacy-project/

WAT BELEVEN KINDEREN VAN WIE DE OUDERS OPGESLOTEN ZIJN IN SCHRIJNENDE ARMOEDE?

Illustratie: Un meeting. Maria Bashkirseff, 1884, Paris, Musée d'Orsay

Kinderarbeid

We zien op de eerste plaats dat in een wereld die weigert om de armste volwassenen werk te verschaffen, de kinderen, op hun beurt, aan de slag moeten om hun familie te helpen om te overleven. Het is haast niet te geloven dat kinderarbeid nog voorkomt in de rijkste landen van de wereld. Henriette, de oudste van zes kinderen, staat 's morgens om vijf uur op. "Ik sta gelijk op met mijn moeder", zegt ze, "want ik moet wakker zijn om al mijn broertjes en zusjes naar school te sturen". Joëlle van zijn kant zwerft rond op bouwwerken en is altijd op zoek naar achtergebleven gereedschap of materialen, die zijn vader van dienst kunnen zijn. Een ander kind bezorgt, 's avonds na schooltijd, boodschappen voor een winkelier. Hij komt laat thuis en is uitgeput, omdat hij een fiets heeft moeten duwen die te groot, te zwaar voor hem is. Eén van de kinderen, van twaalf, vertrouwt ons toe: "Ik moet het wel doen om te eten te hebben, dat is normaal, want anders verdien ik mijn kost toch niet?" Al deze kinderen dragen zware verantwoordelijkheden en lijden onder angstgevoelens, waardoor ze geen kindertijd en jeugd hebben.

Mijn huis is geen huis

Ze weten ook heel goed dat ze in een mensonterende woonomgeving moeten leven. Hun ervaring en hun dromen spreken boekdelen. Laten we eens naar hen luisteren.

"Er zou een waterkraan op het terrein moeten zijn." "Ik zou in een kalme, schone buurt willen wonen, met een grote keuken en geen graffiti op de muren van het trappenhuis." "Het zou fijn zijn als we ergens zouden wonen waar mijn moeder zou kunnen zingen! Weet je, mijn moeder is dol op zingen!" "Mijn oma woonde in een caravan, mijn overgrootmoeder woonde in een krottenwijk."

Op school kon ik niet leren

Zorgen, het gevoel buitengesloten te worden en vernedering belemmeren de kinderen om op school te leren. Ze horen bij de groep kinderen die worden doorverwezen naar het speciaal onderwijs; de meesten van die kinderen halen nauwelijks het niveau van het technisch beroepsonderwijs en ze komen zeker nooit verder. Net zoals het merendeel van hun ouders, slagen ze er zelfs niet in om behoorlijk te kunnen lezen en schrijven. Het kwalijkste is ongetwijfeld dat de school het kind van de Vierde Wereld niet helpt om te begrijpen wie hij is, wat hij beleeft, en bijgevolg ook niet om dat met anderen te kunnen delen. Hij is ertoe veroordeeld om zich te schamen. Hij schaamt zich voor zijn lichaam, zijn kleren, zijn buurt; hij schaamt zich, omdat hij voelt dat ze op zijn ouders neerkijken; en vanwege het enorme verschil met de anderen. "Op school kon ik niet leren; ik had te veel aan mijn hoofd; ik dacht de hele tijd aan thuis, aan mijn moeder, mijn broers, en dat we weer dakloos zouden worden." En Valentijn vertelde ons: "Je bent de laatste van iedereen en de meester kan er niets aan doen; hij ziet je niet eens!" Maar het ergste van alles is de manier waarop over hun familie gesproken wordt: "Je zal niet slagen, in jouw familie zijn het allemaal nietsnutten." Zo'n kind kan alleen zijn toevlucht zoeken in afzondering of gewelddadigheid, met de wens: "Dat ik maar gauw van school mag gaan om te werken en mijn moeder geld te geven."

Dit artikel is een uittreksel van een voordracht die père Joseph Wresinski tussen 6 maart en 24 april 1980 gehouden heeft, als toelichting op de tentoonstelling "Dertig jaar geschiedenis van het kind van de Vierde Wereld"

Hoe is het vandaag de dag gesteld met kinderarbeid? In ons land, in Europa en in de wereld? Hoe ervaren kinderen vandaag de dag het, als hun gezin in armoede leeft?

WEEKEND OVER BEWINDVOERING

We hebben Nelis van Steenoven gevraagd om over zijn werk als bewindvoerder te komen vertellen. Hij heeft een eigen kantoor in Zwolle.

Een bewindvoerder wordt aangesteld door de rechter en gaat meestal over alle financiële zaken van zijn cliënt. Per cliënt krijgt hij maximaal 22 uur per jaar uitbetaald, 17 uur per jaar als er geen problematische schulden zijn. Als iemand onder bewindvoering komt, wordt er een beheerrekening en voor de cliënt een leefgeldrekening geopend. Beiden staan op naam van de cliënt. Er wordt dan ook een plan opgemaakt wat de bewindvoerder met jouw geld gaat doen, zoals vaste lasten betalen, sparen, potjes voor doelen maken, zorgen voor je leefgeld en zo verder. Dat wordt van tevoren vastgelegd en door de cliënt, na overleg, ondertekend. Er is geen wettelijk bedrag voor leefgeld. Vanuit het Nibud is er wel een berekening wat het leefgeld per situatie redelijkerwijs zou moeten zijn. www.nibud.nl
De vaste lasten worden vanaf de beheerrekening betaald. Een cliënt kan wensen voor uitgaven aangeven bij de bewindvoerder. Is het saldo niet toereikend wordt er geen toestemming voor de aankoop gegeven. De bewindvoerder gaat daarover in overleg met de klant. Bij uitgaven boven de € 2000,00 moet er toestemming aan de rechtbank worden gevraagd. Als deze akkoord is, kan de koop doorgaan. Als een persoon, die onder bewindvoering staat, iets koopt of een abonnement afsluit, kan dit ongedaan worden gemaakt door de bewindvoerder, als de persoon in het CCBR-register staat. De overeenkomst kan ongewenst zijn, omdat een abonnement bijvoorbeeld te duur is of een aankoop leidt tot schulden. Op afbetaling kopen moet voorkomen worden.
De bewindvoerder is er om de financiële situatie stabiel te houden, probeert schulden te voorkomen en te begeleiden naar (zoveel mogelijk) zelfredzaamheid.

Er is bij één van de aanwezigen een probleem met de bewindvoerder, deze heeft namelijk een afschrift van een ander toegestuurd. Daarnaast stuurt hij haar overzichten in normaal lettertype, die zij niet kan lezen. Zij vroeg hem haar het overzicht in een groot lettertype te sturen. De reactie was, "Dit kan niet, dit doen we niet". Nelis vindt dat de bewindvoerder er wel voor moet zorgen dat zijn cliënt leesbare overzichten krijgt.

In een onlangs gepubliceerde uitspraak staat het volgende: Tijdens de zitting is voorts gebleken dat rechthebbende geen enkel idee heeft van haar financiële situatie. Zij kreeg eerder maandelijks bankafschriften toegezonden. Volgens de bewindvoerder zou zij nu een DigiD inlogcode moeten hebben om digitaal de mutaties op de beheerrekening te kunnen inzien op mijn CBM, www.mijncbm.nl maar rechthebbende weet niet hoe zij hier gebruik van kan maken. Het is aan de bewindvoerder om proactief na te gaan of rechthebbende voldoende inzage heeft.
Bij een erfenis licht hij de rechtbank in. Dit kan invloed hebben op de uitkering, mocht er (bijzondere) bijstand van de gemeente zijn, dan moet de gemeente ook ingelicht worden. Wordt er voorgesteld dat je van bewindvoerder of mentor wisselt, dan moet de cliënt het ermee eens zijn en hij/zij moet met de nieuwe mentor/bewindvoerder overweg kunnen.
Een mentor moet minimaal 1x per 2 maanden bij de cliënt komen en moet jaarlijks een rapportage maken. De kantonrechter moet alles controleren en krijgt daar maar een paar minuten per dossier voor. Dus controle op de bewindvoering is minimaal. De mentor is verantwoordelijk voor de zorg - en sociale zaken en de financiële activiteiten moeten in overleg met de bewindvoerder.
Bij overlijden van iemand onder bewindvoering eindigt het bewind van rechtswege. De bewindvoerder moet nog wel de eindrekening en -verantwoording indienen. Erfgenamen zijn verantwoordelijk voor de nalatenschap, Zij kunnen ook een executeur aanwijzen. De bewindvoerder kan niet meer bij het geld, zodra het overlijden is gemeld bij de bank. Hij raadt iedereen aan om te gaan regelen hoe het moet na hun overlijden.
De bewindvoerder kan ook mensen begeleiden naar schuldhulpverlening als dat nodig mocht zijn. Bewindvoering vanwege schulden moet zo kort mogelijk duren, sommige bewindvoerders laten dit nog even doorgaan. Zodat ze nog een paar maanden het hogere tarief kunnen ontvangen. Ook kan het bewind vanwege schulden nog even doorlopen om te beoordelen of de persoon klaar is om de geldzaken weer zelf te beheren.
De onkosten, die voor de bewindvoerder worden betaald, zijn per gemeente verschillend. De gemeente bepaalt hoe het vergoed gaat worden.
Al met al een interessante en verhelderende uitleg. Dank hiervoor.

Ria Hegeman

UITSTAPJE GROEP EMMEN

Dit jaar zijn we met onze groep afgereisd naar de Karstenhoeve in Ruinerwold, in de buurt van Meppel, een museumboerderij die beschikt over een indrukwekkende collectie gebruiksvoorwerpen, kleding, huisvlijt en landbouwwerktuigen. Het weer werkte mee en de stemming was opperbest.
Wij werden hartelijk ontvangen met koffie en perencake."Heerlijk, wat een verwennerij".

De 2000 perenbomen aan de dr. Larijweg, geplant namens de naamgever van die weg, waren door hem bedoeld om de opbrengst ten goede te laten komen aan de arme mensen in en rond Ruinerwold. Het perenplukevenement wordt jaarlijks gehouden op de eerste zaterdag van oktober en georganiseerd door de Karstenhoeve.

Wij werden in twee rondes rondgeleid, allereerst in het boerderijgedeelte, waar veel historische voorwerpen werden getoond en toegelicht.

De Karstenhoeve is een grote Saksische boerderij, die vanaf 1680 werd bewoond door het vermogende boerengeslacht Karsten. In 1953 is het wegens gebrek aan opvolging aangekocht door de gemeente, die er een museumboerderij van maakte.

We kregen een goede uitleg over de verschillende voorwerpen in het museum en verbaasden ons erover hoeveel gezegden wij in onze taal nog hebben die gebaseerd zijn op (het gebruik van) landbouwwerktuigen. Zoals: Beter een ezel voor de ploeg als twee paarden op stal; Men moet niet meer op de wagen laden dan de paarden kunnen trekken; Hij is van de gaffel in de greep gevallen……

Onze jongste deelneemster mocht schrijven met een griffel op een lei en koffiemalen met een ouderwetse handmolen.

Na de smakelijke lunch werden wij rondgeleid door het voorhuis met indrukwekkende keuken, kelder, pronkkamer en bijruimtes. We moesten bij veel trapjes en doorgangen wel opletten ons hoofd niet te stoten. Vroeger waren mensen veel kleiner kennelijk.

Op de zolder van de boerderij was een thematentoonstelling ingericht over de dorpsdokter, dr. Larij. Ook interessant om te zien.
Wij sloten af met koffie met knieperties en vertrokken met veel opgedane indrukken huiswaarts.

Gert Hulsink

HERBRONNEN EN ONTDEKKEN.

We gingen van 17 tot 20 juli met onze groep en belangstellenden uit het land naar Frankrijk, naar Mery-sur-Oise. Onze groep Heerlen bestaat 20 jaar. Ikzelf ben er 17 jaar bij, Glenn, mijn zoon, was toen nog op de crèche. Tijdens de reis hebben we veel gekletst en gezongen. We werden welkom geheten door Pierre met de Nederlandse vlag. De kamers werden verdeeld, er werden boodschappen gedaan en gekookt. Ondertussen gingen sommigen wat rusten of de omgeving verkennen. Voor het eten werd er een spel gedaan met een grote bol touw. Iedereen zei zijn naam en waarom men hier was en hield dan het touw vast alvorens de bol door te geven. Zo waren we met elkaar verbonden, het leek wel een spinnenweb.

Op dag 2, een hele drukke en warme dag, gingen we naar Baillet. Op deze plek is het archief. Hier wordt alles, van over de hele wereld van ATD, de geschiedenis van de armsten, bewaard. Dit is heel uniek, het is de enige plek in de wereld waar de ervaringen en de verhalen van de armsten opgeslagen worden. Deze plek is door de UNESCO tot werelderfgoed bestempeld. We kregen koffie, thee, sap en koekjes. In deze ontvangstruimte waren al hele mooie kunstwerken van mensen. We kregen allen een koptelefoon, er werd voornamelijk Frans gesproken, Christine vertaalde. Tijdens de rondleiding werd verteld hoe alles wordt bewaard. Foto's, films, boeken, verslagen, kunstwerken, en zoveel meer, wordt zorgvuldig gedocumenteerd, gedigitaliseerd en opgeslagen op de best houdbare temperatuur. Via de website:
www.atd-cjw.centredoc.org kan je van alles opzoeken.

Na de lunch kregen we een rondleiding door Ton Redegeld over het terrein van Méry-sur- Oise, het graf van Joseph Wresinski, zijn bureau, de kapel, de muur van moed, de put met zijn mozaïek. Alles heeft zo zijn verhaal. Ton vertelde er enthousiast over. Bij de blauwe Ceder bleven we wat langer staan, want iedereen had aarde meegenomen uit z'n tuin. We strooiden dit rond de boom en maakten een kring om de verbondenheid met de wereld te voelen. Tegen de avond bezochten we het graf van Vincent van Gogh en zijn broer Theo, in Auvers-sur-Oise. We ontdekten daar ook het graf van Corneille.

Op dag drie gingen we naar Noisy-le-Grand. Pierre Klein vertelde uitgebreid over deze plek, het kamp, hoe het allemaal begon en welke projecten er nu nog zijn zoals: een pilot project in samenwerking met sociaal werkers en het leer/werk project. De kapel, nu een monument, is verplaats en opgeknapt. We kregen veel foto's te zien en een plattegrond van het kamp. De spirit van de Vierde Wereld is nog altijd goed te voelen op deze bijzondere plek.

Na de lunch vertrokken we naar het Trocadéro, het plein met de steen in Parijs. Daar hielden we een stilte moment en herdachten de mensen, die er niet meer zijn en zij die niet mee konden. De buschauffeur verraste ons met een rondrit langs gebouwen zoals: het Louvre, de Eiffeltoren en over Les-Champs Elysées, waarvan ik dacht dat het een rivier was, naar de Arc de Triomphe.

De laatste dag, als slot van ons verblijf, gingen we aan de slag met het spinnenweb, verdeeld over 20 vierkante vlakken, waarop we onze naam en een woord schreven. Langs de rode lijnen vulden we het witte vlak in naar wens. Zo werd het een kleurrijke puzzel en kwam het spinnenweb, de verbinding, mooi in beeld. Het was zeer indrukwekkend, met rijke ervaringen keerden we huiswaarts.

Jozé Kersten

JOSEPH WRESINSKI CULTUURSTICHTING, 25 JAAR, HOERA

Begin juli bestond de Joseph Wresinski Cultuurstichting 25 jaar. Het zilveren jubileum werd gevierd met de voorstelling "Schreeuw in de ruimte" in Wijhe. De plaats waar het ooit begon. Het begon met de film Hiob. Sindsdien geeft men de mensen in armoede een podium om hun verhaal te vertellen aan een breed publiek. Er volgden diverse theaterstukken zoals: "Met het oog op de toekomst", "Moeder van altijd durende bijstand", "De Omdenkers", "Zie de Mens", enz. Hiermee reisde men door het hele land en ook naar het buitenland. Er werden bijna 800 voorstellingen gespeeld. De volgende dag werd er verder gevierd met een BBQ, samen met hun vrienden in het eigen Wresinski Theater in Zwolle. Laurens Umans hield een toespraak met foto's, anekdotes en herinneringen. Hij stond ook stil bij al die mensen, die deel uit maakten van de theatergroep, maar die inmiddels overleden zijn. Het was een toespraak met een lach en een traan. Met name werd mevrouw Alwine de Vos van Steenwijk genoemd, zij had Laurens doen bewegen theater te gaan maken met mensen die in armoede leven. Zij was de inspirator en de drijvende kracht achter de cultuurstichting. Met veel dankbaarheid en vreugde kan men terugkijken op een succesvolle tijd. Proficiat, op naar de volgende 25 jaar.

AANBIEDINGEN (prijzen inclusief porto- en adminkosten)

NIEUWE UITGAVE Verhalen 50 jaar 't Zwervel	€ 8,95	Aantal: _____ ex
Jullie moeten weg! (van John Habets)	€ 21,50	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 37, De verborgen dimensies van Armoede	€ 5,00	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 38, Naar een wereld, waarin niemand wordt uitgesloten	€ 5,00	Aantal: _____ ex

Voor andere titels van boeken en of kaarten zie in onze webshop:
www.atd vierdewereld.nl/winkel

Totaal bedrag: € _____

Dhr / Mw : ……..……

Adres: …….

Postcode: …… Plaats: ……..……..

Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000

Kenmerk machtiging: _____(niet invullen)

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van …… euro af te schrijven van mijn bankrekening:
IBAN: NL .. …. ……...

Handtekening: Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp GSM: 06- 11 230 807

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.

Lidmaatschap van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld

Ik sluit mij aan bij de uitgangspunten (www.atd-vierdewereld.nl) en machtig ATD Vierde Wereld d.m.v. deze **éénmalige incasso.** Aankruisen en invullen wat van toepassing is en deze bon sturen naar:
ATD Vierde Wereld, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp. (NL27INGB0002752200)

O Lidmaatschap € 10,- **O Steunlidmaatschap € 20,-** **O Gift** **€ _____**

Dhr / Mw : ……..……

Adres: ……..……

Postcode: …… Plaats: ……..……..

Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000

Kenmerk machtiging: _____(niet invullen)

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van …… euro af te schrijven van mijn bank- / girorekening: IBAN: ……

Handtekening: Datum:

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp GSM: 06- 11 230 807

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.